

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

МЕТРОЛОГІЯ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ

Методичні вказівки

Частина - II

до виконання індивідуальної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) освітнього рівня
спеціальностей

192 «Будівництво та цивільна інженерія»
освітня програма «Водопостачання та водовідведення»
194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»

Київ 2024

УДК 628.1
Х46

Укладач Ю. Д. Копаниця, канд. техн. наук, доцент

Рецензент О. В. Терновцев, канд. техн. наук, доцент

Відповідальний за випуск В. П. Хоружий, д-р техн. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри водопостачання та
водовідведення, протокол №8 від 25 березня 2024 року*

В авторській редакції.

**Х46   Метрологія та стандартизація: методичні вказівки до виконання
індивідуальної роботи. Частина-II / уклад. Аргатенко Т. В. – Київ :
КНУБА, 2024. – 32 с.**

Подано теоретичний матеріал, методики та приклади визначення класу точності приладів. Представлено структуру коду EAN-13. Приклади перевірки цілісності коду EAN-13 в комп'ютерних програмах MS Excel, CAS MAXIMA. Представлено програмний код та методика самостійного розрахунку цілісності EAN-13 .

Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальностей 192 «Будівництво та цивільна інженерія» освітня програма «Водопостачання та водовідведення» та 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології».

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

МЕТРОЛОГІЯ І СТАНДАРТИЗАЦІЯ

Методичні вказівки
до виконання індивідуальної роботи
для студентів напрямку підготовки 6.060101 "Будівництво"
спеціальний вид діяльності
"Водопостачання і водовідведення"

Київ 2010

УДК 658.516

ББК 38.73

М65

Укладачі: В.Ф. Малько, канд. техн. наук, доцент
Ю.Д. Копаниця, канд. техн. наук, доцент
О.М. Ягодовська, канд. техн. наук, доцент

Рецензент Є.В. Юрков, канд. техн. наук, доцент

Відповідальний за випуск А.М. Кравчук, д-р техн. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри гідравліки та
водовідведення, протокол №5 від 25 січня 2010 року.*

Видається в авторській редакції.

Метрологія і стандартизація: методичні вказівки до виконання
індивідуальної роботи / уклад.: В.Ф. Малько, Ю.Д. Копаниця,
О.М. Ягодовська. – К.: КНУБА, 2010. – 32 с.

Розглянуто деякі основні поняття метрології і
стандартизації, характерні для управління роботою систем
водопостачання і водовідведення, та приклади відповідних
інженерних розрахунків.

Призначено для студентів напрямку підготовки 6.060101
“Будівництво” спеціальний вид діяльності “Водопостачання і
водовідведення” для практичного використання під час
виконання індивідуальної роботи.

© КНУБА, 2010

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма навчального курсу “Метрологія і стандартизація” для
студентів спеціалізації “Водопостачання і водовідведення”
передбачає вивчення таких основних розділів:

- метрологія;
- стандартизація;
- управління якістю продукції в системах водопостачання та
водовідведення.

Згідно з робочою програмою курсу завдання до індивідуальної
роботи складаються з двох блоків:

1. Клас точності засобів вимірювання (метрологія);
2. Штрих – кодування промислової продукції (стандартизація).

У даних методичних вказівках матеріали кожного з цих блоків
складаються із:

- загальної інформації про зміст блоку;
- текстів відповідних завдань;
- рекомендацій до розв'язку завдань;
- вихідних даних по варіантах.

Студенту пропонується розв'язати 5 задач першого блоку і 6
задач другого блоку.

1. КЛАС ТОЧНОСТІ ЗАСОБІВ ВИМІРЮВАННЯ (МЕТРОЛОГІЯ)

1.1. Загальна інформація

Класом точності засобу вимірювання називається узагальнена характеристика, яка дозволяє кількісно оцінити ступінь правильності його показань за їх **найбільшим можливим відхиленням** від справжнього значення вимірюваного параметра.

У подальшому тексті використано такі умовні позначення деяких характеристик процесу вимірювань:

Y – показання приладу;

$Y_{\min}$, $Y_{\max}$ – найменше і найбільше значення (нижня і верхня межі) шкали приладу;

$Y_{\text{ном}}$ – задане номінальне значення вимірюваного параметра для даного приладу;

X – число, яке характеризує клас точності приладу;

c , d – числа, які використовуються в окремих випадках для запису класу точності приладу у вигляді дроби (c/d);

ΔY – максимальне можливе відхилення показання приладу від справжнього значення вимірюваного параметра.

Найчастіше клас точності позначається числом X , записаним з використанням арабських цифр, за таким рядом:

$(1; 1,5; 1,6; 2; 2,5; 3; 4; 5; 6) \times 10^n$, де $n = 1; 0; -1; -2$ і т.д.

В окремих випадках для запису класу точності використовують спеціальні умовні символічні знаки:

або дріб вигляду " c/d ". Саме використані в цих записах числа і визначають ступінь точності показань даного засобу вимірювань.

Якщо, наприклад, показання приладу дорівнюють величині Y , а розраховане за спеціальними функціональними залежностями з використанням величини класу точності X максимальне можливе відхилення Y від справжнього значення вимірюваного параметра дорівнює ΔY , тоді можна визначити той діапазон Z , в межах якого знаходиться справжнє значення вимірюваного параметра:

$$(Y - |\Delta Y|) \leq Z \leq (Y + |\Delta Y|). \quad (1)$$

Власне, у визначенні величини діапазону Z і полягає кінцева мета завдання даного блоку індивідуальної роботи.

Оскільки у всіх випадках вихідних даних значення показання приладу Y є відомим, тому визначення величини Z фактично полягає в розрахунку максимального можливого відхилення ΔY .

Згідно із теоретичними засадами метрології розрахунок величини ΔY здійснюється за певними математичними виразами залежно від таких характеристик процедури вимірювання:

- форми шкали приладу (рівномірна, нерівномірна);
- місця розташування на шкалі приладу нульового значення (на початку шкали, за межами шкали, всередині шкали);
- способу позначення класу точності приладу (окремим числом, дробом, з використанням спеціальних умовних символічних знаків);
- наявності номінального значення вимірюваного параметра для даного приладу.

В метрології розглядається 8 основних випадків розрахункових функціональних залежностей для визначення ΔY , які в даних методичних вказівках позначено літерами українського алфавіту: А, Б, В, Г, Д, Ж1, Ж2, Ж3.

Для зручності користування ці випадки класифіковано в табл.1.1 і табл.1.2.

Таблиця 1.1

Випадки розрахунків ΔY за відсутності спеціальних умовних символічних позначень класу точності

Форма шкали	Місце розташування нульового значення		Наявність заданого $Y_{\text{ном}}$
	на початку шкали, або поза шкалою	всередині шкали	
рівномірна	Випадок А	Випадок Б	Випадок В
нерівномірна	Випадок А	-	Випадок В

Таблиця 1.2

Випадки розрахунків ΔY при наявності спеціальних умовних символічних позначень класу точності і відсутності заданого $Y_{\text{ном}}$

Позначення класу точності	$\frac{x}{\surd}$	$\otimes$	c/d
Випадки	Випадок Г	Випадок Д	Випадки Ж1, Ж2

Примітка. За наявності заданого $Y_{\text{ном}}$ замість випадків Г і Д використовується випадок В, а при позначенні класу точності за типом c/d – випадок ЖЗ.

Розглянемо всі 8 випадків розрахунку ΔY .

Випадок А.

Умова: шкала будь-яка (рівномірна, нерівномірна), нульове значення знаходиться поза шкалою, номінальне значення не задане.

$$\Delta Y = [X(Y_{\text{max}} - Y_{\text{min}})] / 100. \quad (2)$$

Випадок Б.

Умова: шкала рівномірна, нульове значення знаходиться всередині шкали, номінальне значення не задане.

$$\Delta Y = (X \times |Y''|) / 100, \quad (3)$$

де $|Y''|$ - найбільша за модулем (!) із меж шкали (Y_{max} , або Y_{min}).

Випадок В.

Умова: шкала будь-яка (рівномірна, нерівномірна), клас точності заданий не (!) у вигляді дробу " c/d ", задано номінальне значення вимірюваного параметра $Y_{\text{ном}}$.

$$\Delta Y = (X \times Y_{\text{ном}}) / 100. \quad (4)$$

Випадок Г.

Умова: шкала будь-яка (рівномірна, нерівномірна), нульове значення знаходиться поза шкалою, клас точності заданий спеціальним умовним символічним позначенням (див. табл. 1.2), номінальне значення не задане.

$$\Delta Y = (X \times Y_{\text{max}}) / 100. \quad (5)$$

Випадок Д.

Умова: шкала будь-яка (рівномірна, нерівномірна), клас точності заданий спеціальним умовним символьним позначенням (див. табл. 1.2), номінальне значення не задане.

$$\Delta Y = (X \times Y) / 100. \quad (6)$$

Випадок Ж1.

Умова: шкала рівномірна, нульове значення знаходиться всередині шкали, клас точності заданий у вигляді дробу "с / d", номінальне значення не задане.

$$\Delta Y = [c + d (|Y'' / Y| - 1)] \times Y / 100, \quad (7)$$

де Y'' – див. інформацію до **Випадку Б**.

Випадок Ж2.

Умова: шкала будь-яка, нульове значення знаходиться *на початку шкали або поза шкалою*, клас точності заданий у вигляді дробу "с / d", номінальне значення не задане.

$$\Delta Y = [c + d (|Y_{\max} / Y| - 1)] \times Y / 100. \quad (8)$$

Випадок Ж3.

Умова – шкала будь-яка, нульове значення знаходиться в будь-якому місці шкали, клас точності заданий у вигляді дробу "с / d", номінальне значення задане.

$$\Delta Y = [c + d (|Y_{\max} / Y| - 1)] \times Y_{\text{ном}} / 100, \quad (9)$$

Примітка. У **випадку Ж3**, якщо прилад має шкалу типу "цифрове табло", в залежності (9) замість $Y_{\max}$ приймається $Y_{\text{ном}}$.

1.2. Умова завдання блоку 1

Прилад "П" класу точності "КЛ" має шкалу типу "Ш".

Максимальний та мінімальний показники шкали – відповідно, " $Y_{\max}$ " та " $Y_{\min}$ ".

Номінальне значення вимірюваного параметра для даного приладу " $Y_{\text{ном}}$ ".

Прилад показує " Y ".

Необхідно визначити діапазон Z , в якому знаходиться справжнє значення вимірюваного параметра.

У цьому блоці студенти виконують 5 задач, які поділено на 2 групи:

1 група – задачі 1, 2, 3;

2 група – задачі 4, 5.

Різниця між завданнями обох груп полягає у відсутності (для 1 групи) і наявності (для 2 групи) заданого значення " $Y_{\text{ном}}$ ".

1.3. Рекомендації до розв'язку завдання блоку 1

Як було показано раніше, для розрахунку діапазону Z (за залежністю 1) достатнім є правильне (!) визначення одного із 8 **випадків** (А, Б ... Ж3), за яким обирається варіант функціональної залежності (2...9) при розрахунку ΔY – максимального можливого відхилення Y від справжнього значення вимірюваного параметра.

Для раціональної організації процедури розв'язку завдання можна рекомендувати нижчеподану форму представлення вихідних даних у вигляді табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Зразок вихідних даних до задач 1 групи

№ пор.	Вихідні параметри	Задача1	Задача2	Задача3
		приклад***	приклад***	приклад***
1	Прилад " П "	амперм.	pH - метр	манометр
2	Клас точності " КЛ "	0,15 / 0,30	0,25	1,5 ✓
3	Шкала типу " Ш "	рівном.	нерівн.	нерівн.
4	Мінімум шкали " Y _{min} "	- 1,5 А	1,0	0,2 МПа
5	Максимум шкали " Y _{max} "	+ 4,0 А	14,0	8,0 МПа
6	Показання приладу " Y "	1,25 А	4,35	2,80 МПа

Примітка. Для кожної задачі №№ прикладів обираються у відповідності до вихідних даних за варіантом (див. табл. 1.6).

За наведеною у табл. 1.3 інформацією залежності для визначення ΔY відповідають:

Задача 1 – випадок Ж1;

Задача 2 – випадок А;

Задача 3 – випадок Г.

Розрахунки для визначення ΔY :

Задача 1

$$\Delta Y = [c + d (|Y^* / Y| - 1)] \times Y / 100,$$

$$\Delta Y = [0,15 + 0,3 (4,0 / 1,25 - 1)] \times 1,25 / 100 = 0,0101 \text{ А.}$$

Задача 2

$$\Delta Y = [X (Y_{\max} - Y_{\min})] / 100,$$

$$\Delta Y = [0,25 (14 - 1)] / 100 = 0,0325.$$

Задача 3

$$\Delta Y = (X \times Y_{\max}) / 100,$$

$$\Delta Y = (1,5 \times 8,0) / 100 = 0,12 \text{ МПа.}$$

Розрахунки для визначення Z:

Задача 1

$$(Y - |\Delta Y|) \leq Z \leq (Y + |\Delta Y|);$$

$$(2,8 - 0,0101) \leq Z \leq (2,8 + 0,0101);$$

$$Z = 2,7899 \dots 2,8101 \text{ А.}$$

Задача 2

$$(Y - |\Delta Y|) \leq Z \leq (Y + |\Delta Y|);$$

$$(4,35 - 0,0325) \leq Z \leq (4,35 + 0,0325);$$

$$Z = 4,318 \dots 4,383.$$

Задача 3

$$(Y - |\Delta Y|) \leq Z \leq (Y + |\Delta Y|);$$

$$(2,8 - 0,12) \leq Z \leq (2,8 + 0,12);$$

$$Z = 2,68 \dots 2,92 \text{ МПа.}$$

Для задач №№ 4 і 5 цієї групи до 6 рядків таблиці вихідних даних (див. табл. 1.3) слід внести додатковий рядок №7 з інформацією про "Y_{ном}":

Вихідні параметри	Задача4	Задача5
	приклад***	приклад***
7. Величина " Y _{ном} "	***	***

У табл. 1.4 наведено приклад вихідних даних до задач 2 групи.

Таблиця 1.4

Вихідні дані до прикладів задач 2 групи

№ пор.	Вихідні параметри	Задача 4 приклад ***	Задача 5 приклад ***
1	Прилад "П"	pH – метр	реометр
2	Клас точності "КЛ"	0,25 / 0,4	0,2
3	Шкала типу "Ш"	пропорц.	рівном.
4	Мінімум шкали "Y _{min} "	- 1	0
5	Максимум шкали "Y _{max} "	14	25 л / хв
6	Показання приладу "Y"	10,2	12,8 л / хв
7	Величина "Y _{ном} "	7,0	7,5 л / хв

За наведеною у табл. 1.4 інформацією залежності для визначення ΔY відповідають:

Задача 4 – **випадок ЖЗ**;

Задача 5 – **випадок В**.

Розрахунки для визначення ΔY :

Задача 4

$$\Delta Y = [c + d (|Y_{\max} / Y| - 1)] \times Y_{\text{ном}} / 100,$$

$$\Delta Y = [0,25 + 0,4 (14 / 10,2 - 1)] \times 7,0 / 100 = 0,028.$$

Задача 5

$$\Delta Y = (X \times Y_{\text{ном}}) / 100,$$

$$\Delta Y = (0,2 \times 7,5) / 100 = 0,015 \text{ л/хв.}$$

Розрахунки для визначення Z:

Задача 4

$$(Y - |\Delta Y|) \leq Z \leq (Y + |\Delta Y|);$$

$$(10,2 - 0,028) \leq Z \leq (10,2 + 0,028);$$

$$Z = 10,172 \dots 10,228.$$

Задача 5

$$(Y - |\Delta Y|) \leq Z \leq (Y + |\Delta Y|);$$

$$(12,8 - 0,015) \leq Z \leq (12,8 + 0,015);$$

$$Z = 12,785 \dots 12,815 \text{ л / хв.}$$

1.4. Вихідні дані до задач блоку 1

Оскільки задачі блоку 1 пов'язані із визначенням класу точності засобів вимірювання (приладів), тому у вихідних даних фігурують різноманітні прилади, інформація про які запозичена із літератури [1] та систематизована в табл. 1.5, де для кожного приладу наведено його назву, марку, фізичну величину, для вимірювання якої призначений цей прилад, відповідні одиниці вимірів, тип і діапазони шкали приладу, наявність номінального значення вимірюваного параметра для даного приладу, клас точності приладу.

Таблиця 1.5

Характеристики приладів до задач блоку 1

№ №	Назва приладу, марка	Фіз. велич., один. вим.	Шкала				Клас точності
			тип	діапазони		Y _{ном}	
				Y _{min}	Y _{max}		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Реометр, РКС	витр. повітря і газів, л/хв	рівном.	0	25	-	0,16
2	Ротаметр, РМ	витр. повітря і газів, л/хв	нерівн.	0	1,6	-	0,25
3	Ваги квадран- тні, ВЛТК 20	маса, г	ЦТ	0	10	8	0,4
4	Ваги квадран- тні, ВЛТК 2000	маса, г	нерівн.	0	100	60	1,5 ✓
5	Денсиметр, ДН-1	густина, г/см ³	рівном.	0,7	1,2	-	0,15

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Віскозиметр капілярн., ВПЖ	в'язкість рідин, $\text{см}^2/\text{с}$	нерівн.	0,008	0,03	-	1,6
7	Віскозиметр Пінкевича, ВПН	в'язкість нафтопродукт., $\text{см}^2/\text{с}$	рівном.	0,6	3,0	1,2	0,25
8	Термометр лабор., ТЛс-3	темпер., $^{\circ}\text{C}$	рівном.	- 30	+ 40	-	0,15
9	Термометр ртутн., ТР-3	темпер., $^{\circ}\text{C}$	рівном.	- 70	+ 60	-	0,2 / 0,15
10	Барометр, СР (А)	тиск атм., мілібар	нерівн.	840	1070	900	1,5
11	Манометр, МЛ -1237	тиск, Мпа	рівном.	0,1	0,3	0,15	1,5 ✓
12	Вакуумметр, ВСР-1	тиск, мм. рт. ст	нерівн.	5	100	75	0,2 ✓
13	Амперметр, М 45 М	струм, А	рівном.	- 2	+ 5	-	0,25
14	Міліамперметр, М 1104	струм, мА	рівном.	- 50	+ 150	-	0,2 / 0,3
15	Міліамперметр, Д 573	струм, мА	нерівн.	0	2500	800	0,1
16	Мілівольтметр, М 1151	напруга, мВ	рівном.	- 250	+ 350	+150	0,5 ✓
17	Мілівольтметр, М 502	напруга, мВ	рівном.	- 150	+ 500	-	0,4 / 0,2
18	Вольтметр, Д 534	напруга, В	рівном.	0	30	10	0,2
19	Вольтметр, М 2045	напруга, В	рівном.	-15	+45	-	0,1 / 1,5
20	Ваттметр, Д - 580	ел.потужн., Вт	рівном.	0	6000	2000	1,5 / 0,2

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
21	Частотометр, Н 552	частота, кГц	ЦТ	-	-	0,5	1,0
22	Омметр, Р 380	ел. опір, Ом	ЦТ	10	39,99	20	0,1
23	Фарадометр, Д 524 М	ел. ємність, мФ	нерівн.	2	20	10	1,5
24	Фотометр, ФПИ(с)	сила світла, кд	рівном.	10^{-4}	10^{+4}	-	0,2 ✓
25	Фотометр, ФПИ(я)	яскравість, кд / м^2	нерівн.	10^{-2}	10^{+6}	-	0,5 ✓
26	Люксметр, Ю - 15	освітленість, лк	рівном.	0	500	-	1,6 / 0,4
27	Колориметр, ФЭК	довж. хвиль, нм	нерівн.	315	630	-	0,3 ✓
28	Мутномір, ЛМ 110	концентр. речов., $\text{мг}/\text{дм}^3$	рівном.	1,5	10	-	0,1
29	Реометр, РКС	витр. повітря і газів, л/хв	рівном.	0	60	-	0,3
30	Ротаметр, РМ	витр. повітря і газів, л/хв	нерівн.	0	1,4	-	0,2
31	Індикат. електропровідн., ІЭВ	електропровідн., См / см	нерівн.	10^{-4}	10^{-7}	-	0,15
32	Кондуктометр, ЛК-М-2	електропровідн., См / см	рівном.	0,1	0,4	-	0,3 / 0,15
33	Електросолемір, ГМ - 65	солевміст, %	нерівн.	4,99	42,03	-	1,6 / 0,5
34	Психрометр, М - 34	вологість атм. повітря, %	рівном.	10	99	80	0,4 / 0,25
35	pH - метр, pH 121	pH розчинів	ЦТ	-	-	7	1,5 / 0,6

Закінчення табл. 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
36	pH – метр, рН 12(4)	рН розчинів	нерівн.	0	14	-	0,5
37	Титраторметр, ЛТВ – 375	вода в орг. розчинах, %	нерівн.	10^{-3}	0.5	0.1	0.2 / 0.5

Деякий коментар до табл.1.5.

До поз. 3; 21; 22 – ЦТ, цифрове табло – різновид шкали приладу без стрілочного елементу; коли можуть бути невідомі межі шкали;

до поз. 10 – бар, одиниця тиску, $16 = 10^5$ Па;

до поз. 12 – мм.рт.ст., одиниця тиску; 1 мм.рт.ст. = 133,32 Па;

до поз. 21 – Гц, одиниця частоти, 1 Гц дорівнює 1 колив. за 1 с;

до поз. 23 – Фарада, одиниця електричної ємності конденсатора, при якій заряд в 1 Кулон створює на його обкладинках різницю потенціалів 1 Вольт; розмірність Фаради $[A^2 \cdot c^4 \cdot kg^{-1} \cdot m^{-2}]$;

до поз. 24, 25 – кандела, одиниця сили світла, яка виходить з поверхні площею $(1/600000) m^2$ випромінювача в перпендикулярному напрямку при температурі затвердіння платини при тиску 101325 Па;

до поз. 26 – люкс, одиниця освітленості поверхні площею $1 m^2$ при світловому потоці випромінювання в 1 люмен; розмірність люкса $[cd \cdot sr \cdot m^{-2}]$, де ср – стерadian, тілесний (об'ємний) кут з вершиною у центрі сфери, який вирізає на її поверхні площу, що дорівнює квадрату радіуса сфери;

до поз. 27 – нм, нанометр, $1 nm = 10^{-9} m$;

до поз. 31 – См, Сіменс, одиниця електропровідності розчинів, величина, обернена щодо Ом; розмірність См $[A^2 \cdot c^3 \cdot kg^{-1} \cdot m^{-2}]$.

У табл. 1.6 для кожного варіанту подано №№ приладів (за табл. 1.5) і їх показання у відповідних одиницях виміру (ст. 2-3, 4-5, 6-7 для задач 1, 2, 3; ст. 8-9, 10-11 для задач 4,5).

Таблица 1.6

Вихідні дані до блоку 1

Варі- ант	Прилади									
	№	показ.	№	показ.	№	показ.	№	показ.	№	показ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1	12	3	2,4	7	0,85	9	-32	13	-0,4
2	2	0,7	4	25	10	880	31	6×10^{-6}	36	8,6
3	6	0,015	8	+14	11	0,12	15	810	33	26,15
4	1	17	12	18	17	+385	23	17	31	4×10^{-7}
5	6	0,009	10	950	13	+2,8	16	-170	19	-8
6	5	0,9	7	2,25	25	7×10^5	31	5×10^{-5}	37	0,02
7	2	0,4	13	+3,1	18	12	21	0,03	32	0,27
8	4	37	6	0,018	17	+255	28	2,9	35	12,7
9	8	+25	9	-18	15	1380	22	36	33	32,85
10	1	15	3	3,8	9	+4,2	28	8,2	34	65
11	5	1,0	18	24	24	6000	26	365	37	0,18
12	2	1,2	12	36	20	4100	26	405	29	48
13	13	-1,0	16	+165	33	8,65	34	48	36	12,5
14	14	+85	21	0,05	25	0,06	29	35	34	27
15	20	3600	22	12	24	0,005	31	7×10^{-4}	32	0,15
16	8	+10	9	+51	15	1850	25	3000	35	10,5
17	11	0,18	20	2900	26	245	27	415	29	18
18	10	1020	17	+45	24	8,0	28	6,4	37	0,26
19	7	2,85	13	+2,2	30	0,6	32	0,24	34	32
20	4	65	19	+26	27	385	30	1,2	37	0,41

Закінчення табл. 1.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
21	11	0,22	14	45	16	+120	26	45	30	0,9
22	2	0,9	3	7,7	20	2400	27	525	33	5,45
23	8	-20	12	58	19	+36	21	0,12	26	115
24	5	1,1	17	-85	22	24	25	200	35	4,4
25	14,0	-35	18,0	28,0	23,0	8,0	32,0	0,36	36,0	4,4

2. ШТРИХ-КОДУВАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ (СТАНДАРТИЗАЦІЯ)

2.1. Загальна інформація

В Україні найпоширенішою є система штрих-кодування продукції за стандартом **EAN – 13**, який є безперервним, фіксованою довжини, з високою щільністю запису.

Стандартна структура коду **EAN – 13** показана в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Структура коду EAN – 13

Префікс коду (код країни)			Код підприємства і код товару									Контрольна цифра
13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

Примітка. знаком «•» позначено певну цифру штрих-коду.

Для крайньої справа цифри штрих-коду – так званої "контрольної" цифри, яка за формальною номенклатурою має порядковий номер 1, існує нормативно визначена процедура поетапного розрахунку.

Етап 1: Перераховуючи цифри штрих-коду справа наліво, починаючи з 2 позиції, складаємо одну до одної всі цифри, розташовані на парних позиціях (тобто 2-гу, 4-ту, 6-ту, 8-му, 10-ту і 12-ту).

Етап 2: Множимо результат 1-го етапу на 3.

Етап 3: Складаємо одну до одної всі цифри, розташовані на непарних позиціях, крім контрольної (тобто 3-тю, 5-ту, 7-му, 9-ту, 11-ту і 13-ту).

Етап 4: Складаємо результати 2-го і 3-го етапів.

Контрольною цифрою буде таке найменше число, яке треба додати до результату 4-го етапу, щоб отримати число, (!!!) кратне 10.

Розглянемо *приклад* розрахунку контрольної цифри штрих-коду, позначаючи її літерою "К".

4 8 2 9 8 7 6 5 4 3 2 9 К

Етап 1: $9 + 3 + 5 + 7 + 9 + 8 = 41$.

Етап 2: $41 \times 3 = 123$.

Етап 3: $2 + 4 + 6 + 8 + 2 + 4 = 26$.

Етап 4: $123 + 26 = 149$.

Контрольною цифрою в даному прикладі буде число 1, оскільки $149 + 1 = 150$ (кратне 10), тобто штрих-код матиме такий правильний вигляд:

4 8 2 9 8 7 6 5 4 3 2 9 1

Оскільки, як було показано в табл. 2.1, останні (зліва) три цифри штрих-коду (поз. 13, 12, 11) визначають країну – виробника продукції, тому далі в табл. 2.2 наведено корисну інформацію стосовно цих трьох цифр у штрих-кодових позначеннях для деяких країн світу.

Таблиця 2.2

Країна (країни)	Штрих- код	Країна	Штрих- код	Країна	Штрих- код
США і Канада	000-139	Казахстан	487	Нікарагуа	743
Франція	300-379	Велико-британія	500-509	Панама	745
Болгарія	380	Греція	520	Мексика	750
Словенія	383	Македонія	531	Венесуела	759
Хорватія	385	Ірландія	539	Уругвай	773
Боснія	387	Португалія	560	Перу	775
Німеччина	400-440	Ісландія	569	Аргентина	779
Японія	450-459 490-499	Польща	590	Чилі	780
Росія	460-469	Румунія	594	Італія	800-839
Естонія	474	Угорщина	599	Іспанія	840-849
Латвія	475	Сирія	621	Куба	850
Азербай-джан	476	Єгипет	622	Словаччина	858
Литва	477	Лівія	624	Чехія	859
Узбекистан	478	Іран	626	Сербія	860
Білорусь	481	Саудів. Аравія	628	Нідерланди	870-879
Україна	482	Фінляндія	640-649	Республіка Корея	880
Молдова	484	Китай	690-695	Таїланд	885
Вірменія	485	Норвегія	700-709	Індія	890
Грузія	486	Швеція	730-739	Індонезія	899

2.2. Умова завдання блоку 2

Задано 6 прикладів штрих-кодів товарів.

У 1-му, 2-му і 3-му прикладах *вірно* (!!!) подано **назву** країни – виробника продукції, а *одна* із позицій штрих-коду є *невідомою* (позначена через літеру **X**).

Необхідно: після визначення *невідомої* цифри подати *вірний* вигляд штрих-коду в цілому і виконати *перевірку* значення **контрольної цифри** за 4-х етапною методикою, показаною в розд. 2.1.

В 4-му, 5-му і 6-му прикладах *невідомими* є *країна* – виробник продукції (!!!) і *одна* із цифр штрих-коду (позначена літерою **X**).

Необхідно: після визначення *невідомої* цифри подати *вірний* вигляд штрих-коду в цілому, записати *назву країни* – виробника і виконати *перевірку* значення **контрольної цифри**.

2.3. Рекомендації до розв'язку завдань блоку 2

1. Наведемо зразок прикладу з *вірною назвою* країни – виробника продукції і *однією невідомою* цифрою штрих-коду.

Естонія 5 7 3 6 2 X 1 4 9 3 8 6 2

Перш за все треба упевнитись в тому, що для *вірно* вказаної країни – виробника (**Естонії**) було *вірно* записано її штрих-код (за даними табл. 2.2 для **Естонії** повинно бути записано штрих-код **474**).

Таким чином, у поданому вигляді запис штрих-коду товару є **некоректним** по першим 3-м цифрам.

Вірний запис має вигляд:

Естонія 4 7 4 6 2 X 1 4 9 3 8 6 2

Далі визначаємо невідому цифру X , яку можна знайти або методом підбору (так, щоб контрольна цифра в даному прикладі дорівнювала 2) або виконати наступні 4-х етапні математичні дії, позначаючи в них невідому цифру через X :

Етап 1:

$$6 + 3 + 4 + X + 6 + 7 = 26 + X;$$

Етап 2:

$$(26 + X) \times 3 = 78 + 3X;$$

Етап 3:

$$8 + 9 + 1 + 2 + 4 + 4 = 28;$$

Етап 4:

$$78 + 3X + 28 = 106 + 3X.$$

Контрольна цифра в даному прикладі задана 2. Це означає, що число – результат 4-го етапу повинно закінчуватись на цифру 8.

Вираз $106 + 3X$ може (теоретично) дорівнювати або 108, або 118, або 128. Актуальним є тільки варіант 118, коли число X дорівнюватиме 4: ($106 + 3 \times 4 = 118$).

Остаточний вигляд штрих-коду:

4 7 4 6 2 4 1 4 9 3 8 6 2

2. Наведемо зразок прикладу з невідомою назвою країни – виробника продукції і однією невідомою цифрою штрих-коду.

(країна - ?) 8 X 0 1 4 6 2 5 8 3 7 7 8

Етап 1:

$$7 + 3 + 5 + 6 + 1 + X = 22 + X;$$

Етап 2:

$$(22 + X) \times 3 = 66 + 3X;$$

Етап 3:

$$7 + 8 + 2 + 4 + 0 + 8 = 29;$$

Етап 4:

$$66 + 3X + 29 = 95 + 3X.$$

Оскільки контрольна цифра дорівнює 8, значення X у виразі результату 4-го етапу дорівнюватиме 9 (тобто, $95 + 3 \times 9 = 122$).

Таким чином, остаточний вигляд штрих-коду буде:

8 9 0 1 4 6 2 5 8 3 7 7 8, що, за даними табл.2.2, відповідає країні – Індії.

2.4. Вихідні дані до задач блоку 2

Кожен варіант вихідних даних містить завдання до 6 прикладів.

Вихідні дані до кожного прикладу складаються із назви країни і штрих-коду продукції.

Всі країни – виробники продукції у вихідних даних позначені через порядкові номери (від № 1 "США і Канада" до № 57 "Індонезія"), як це показано в табл. 2.3.

Всі набори штрих-кодів у вихідних даних також позначені порядковими номерами (від №58 "693141291X481" до №207 "8X9551348223"), як це показано в табл.2.4. Тут через "X" позначено невідому цифру штрих-коду.

Таблиця 2.3

Порядкові номери країн

№	Країна	№	Країна	№	Країна
1	США і Канада	20	Казахстан	39	Нікарагуа
2	Франція	21	Велико-Британія	40	Панама
3	Болгарія	22	Греція	41	Мексика
4	Словенія	23	Македонія	42	Венесуела
5	Хорватія	24	Ірландія	43	Уругвай
6	Боснія	25	Португалія	44	Перу
7	Німеччина	26	Ісландія	45	Аргентина
8	Японія	27	Польща	46	Чилі
9	Росія	28	Румунія	47	Італія
10	Естонія	29	Угорщина	48	Іспанія
11	Латвія	30	Сирія	49	Куба
12	Азербайджан	31	Єгипет	50	Словаччина
13	Литва	32	Лівія	51	Чехія
14	Узбекистан	33	Іран	52	Сербія
15	Білорусь	34	Саудів. Аравія	53	Нідерланди
16	Україна	35	Фінляндія	54	Респ. Корея
17	Молдова	36	Китай	55	Таїланд
18	Вірменія	37	Норвегія	56	Індія
19	Грузія	38	Швеція	57	Індонезія

Таблиця 2.4

Порядкові номери штрих-кодів

№	Штрих-код	№	Штрих-код	№	Штрих-код
58	693141291X481	82	6905X21198734	106	7839712X53464
59	78939218X6471	83	75051X1487631	107	8899516824X75
60	358X982345616	84	83092716X3586	108	580X341973583
61	747465X323712	85	79570X6521985	109	5785X72456838
62	7664236X83746	86	780241X853383	110	749195863X477
63	763231204658X	87	63857956381X1	111	6363784X18497
64	6464565937X12	88	522463558X077	112	526775538064X
65	57786216637X0	89	58439X7186562	113	580X539627488
66	559636475839X	90	59071681X7353	114	55967X5182930
67	551936X681751	91	540821735469X	115	49748621X3952
68	496671549X389	92	385928175346X	116	49465681759X6
69	492751627X390	93	441642539187X	117	4984319X75682
70	474978643125X	94	486563489217X	118	477874615X020
71	484265639227X	95	367457689184X	119	395228117543X
72	483236754896X	96	365563922726X	120	7361237785X40
73	732461923897X	97	707953677X843	121	705851274683X
74	6952377X51416	98	692621354978X	122	64528X1534790
75	64082564X1960	99	508X785141239	123	504782272931X
76	875965423387X	100	8738X56796144	124	8467312687X30
77	844119613285X	101	837537X194612	125	82487237X5316
78	806883684526X	102	468495843719X	126	4655374869X33
79	496196132851X	103	4935X71128820	127	452346X752818
80	43372351X4983	104	427941382567X	128	364961328511X
81	3489534216X86	105	12821436X5893	129	1195X26465877

Продовження табл. 2.4

№	Штрих-код	№	Штрих-код
130	065378X426927	154	47X3171657490
131	125885418326X	155	4X14895176339
132	0186132X51199	156	4X23784219651
133	X264385871963	157	4X46253170987
134	X203819542734	158	4X58219347562
135	X226673820168	159	4X65167243983
136	X385783649622	160	X879718342650
137	3X32731385268	161	X037952614387
138	3X73718563725	162	X069274136858
139	X809323678913	163	5X03924462083
140	38X8427533873	164	X310452836795
141	38X6727683951	165	5X97531875616
142	38X4028523660	166	5X05173249628
143	X092482673847	167	X695948474652
144	4X41276534554	168	5X02461398533
145	4X12614372562	169	X948523423461
146	X502826543380	170	5X94318275463
147	4X81637832544	171	X219482313773
148	X245413278615	172	X227321836895
149	4X63473129362	173	X242674658734
150	X747618221354	174	6X67138223457
151	4X54421938195	175	62X5682783944
152	X763624382278	176	6X44787536835
153	X776163394534	177	6X88341727581

Закінчення табл. 2.4

№	Штрих-код	№	Штрих-код
178	6X46259839432	193	7X08927325687
179	6X21876935729	194	8X82632224893
180	6X02397957438	195	8X96124598734
181	7X39769375428	196	8X50352881963
182	7X55434742562	197	8X93427079087
183	X314579812739	198	8X07261545360
184	X387724563251	199	8X86514668230
185	X336782637312	200	85X5276393465
186	7X33764269599	201	8X02557328495
187	7X52421573886	202	8X04711299389
188	7X09865465786	203	8X52484527697
189	7X96742838955	204	8X08192833763
190	7X38394862142	205	X858276364577
191	7X55937632864	206	8X06633248791
192	7X97836453492	207	8X99551348223

У табл. 2.5 наведено 24 варіанти номерів країн і штрих-кодів.

Наприклад, для варіанту № 1 блок вихідних даних матиме вигляд:

1	США і Канада	125885418326X
2	Індонезія	693141291X481
3	Швеція	7361237785X40
4	?	8X99551348223
5	?	X314579812739
6	?	4X63473129362

Таблиця 2.5

Варіанти вихідних даних

Номери				Номери				Номери			
вар.	при- кл.	кра- їн	штр.- кодів	вар.	при- кл.	кра- їн	штр.- кодів	вар.	при- кл.	кра- їн	штр.- кодів
1	1	1	131	5	1	2	128	9	1	7	104
	2	57	58		2	55	106		2	52	83
	3	38	120		3	35	75		3	53	100
	4		207		4		206		4		205
	5	?	183		5	?	182		5	?	181
	6		149		6		150		6		151
2	1	8	79	6	1	47	78	10	1	48	77
	2	50	60		2	46	108		2	44	85
	3	48	124		3	9	126		3	47	101
	4		204		4		203		4		202
	5	?	180		5	?	179		5	?	178
	6		154		6		153		6		152
3	1	9	102	7	1	53	76	11	1	21	123
	2	42	62		2	40	110		2	34	87
	3	47	125		3	8	103		3	8	127
	4		201		4		200		4		199
	5	?	177		5	?	176		5	?	175
	6		155		6		154		6		155
4	1	36	98	8	1	37	121	12	1	38	73
	2	33	111		2	31	88		2	29	65
	3	7	80		3	2	81		3	1	105
	4		198		4		197		4		196
	5	?	174		5	?	173		5	?	172
	6		156		6		157		6		158

Закінчення табл. 2.5

Номери				Номери				Номери			
вар.	при- кл.	кра- їн	штр.- кодів	вар.	при- кл.	кра- їн	штр.- кодів	вар.	при- кл.	кра- їн	штр.- кодів
13	1	3	96	17	1	4	72	21	1	5	119
	2	28	89		2	27	113		2	24	114
	3	1	129		3	1	130		3	20	115
	4		195		4		194		4		193
	5	?	171		5	?	170		5	?	169
	6		148		6		147		6		146
14	1	6	95	18	1	15	93	22	1	10	71
	2	19	68		2	17	116		2	16	69
	3	23	67		3	25	90		3	32	64
	4		192		4		191		4		190
	5	?	168		5	?	166		5	?	165
	6		145		6		144		6		143
15	1	12	94	19	1	13	70	23	1	18	92
	2	14	117		2	11	118		2	37	97
	3	41	86		3	43	109		3	45	61
	4		189		4		188		4		187
	5	?	164		5	?	163		5	?	162
	6		142		6		141		6		140
16	1	22	91	20	1	26	66	24	1	30	112
	2	36	74		2	35	122		2	21	99
	3	49	84		3	51	107		3	54	59
	4		186		4		185		4		184
	5	?	161		5	?	160		5	?	159
	6		139		6		136		6		137

Навчально-методичне видання

МЕТРОЛОГІЯ І СТАНДАРТИЗАЦІЯ

Методичні вказівки
до виконання індивідуальної роботи
для студентів напрямку підготовки 6.060101 "Будівництво"
спеціальний вид діяльності
"Водопостачання і водовідведення"

Укладачі: **МАЛЬКО** Валерій Феодосійович,
ЯГODOVСЬКА Ольга Миколаївна,
КОПАНИЦЯ Юрій Дмитрович

Комп'ютерне верстання *Т.І. Кукарєвої*

Підписано до друку *3.06.* 2010. Формат 60 × 84 ^{1/16}
Ум. друк. арк. 1,86. Обл.-вид. арк. 2,0.
Тираж 50 прим. Вид. № 11/III-10. Зам. № *103/1-10*

КНУБА, Повітрофлотський проспект, 31, Київ, Україна, 03680

E-mail: red-isdat@knuba.edu.ua

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Київського національного університету будівництва і архітектури

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
Видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002 р.